

Wyróżnienie – mgr Marta Wanda Paruch za pracę pt. „Wpływ liczby gruczołów sutkowych u loch ras matecznych użytkowanych w stadach zarodowych województwa mazowieckiego w latach 2004-2009 na liczbę prosiąt urodzonych i odchowanych do 21. dnia”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Anny Rekiel** w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt SGGW w Warszawie.

Chów i hodowla koni

I nagroda – mgr Magdalena Rzeszut za pracę pt. „Wpływ stosowania ruchu luzem koni wyścigowych na zmniejszenie ich stresu oraz poprawę efektów treningu”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Iwony Janczarek** w Katedrze Hodowli i Użytkowania Koni Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

II nagroda – mgr Paulina Miszker za pracę pt. „Analiza wybranych parametrów skoku przez przeszkodę młodych koni startujących w konkursach z oceną stylu konia”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Janusza Wejera** w Katedrze Hodowli Koni i Jeździectwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

III nagroda – mgr Izabela Kosińska za pracę pt. „Zachowania konfliktowe koni podczas przejazdów w zawodach jeździeckich”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Aleksandry Góreckiej-Bruzda** z IGiHZ PAN w Katedrze Hodowli Koni i Jeździectwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Wyróżnienie – mgr Olga Grabowska za pracę pt. „Analiza zadania ruchowego w jeździectwie i próba opracowania jego dokumentacji”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. Jacka Łojka** w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt SGGW w Warszawie.

Wyróżnienie – mgr Weronika Kanik za pracę pt. „Zastosowanie różnych metod rehabilitacji u koni”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Magdaleny Piezka** w Katedrze Hodowli Koni Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Chów i hodowla zwierząt futerkowych

I nagroda – mgr Maria Joneczek za pracę pt. „Metoda kometywa (SCGE) w ocenie stopnia uszkodzenia DNA plemników szynszyli i królika”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Olgi Szeleszczuk** w Katedrze Rozrodu i Anatomii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

II nagroda – mgr Konrad Koziół za pracę pt. „Zmiany barwy i pH mięsa króliczego podczas dojrzewania”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Doroty Maj** w Katedrze Genetyki i Metod Doskonalenia Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Wyróżnienie – mgr Kinga Wiłun za pracę pt. „Użytkowość rozplodowa samic tchórzzy fermowych i fretek domowych”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Olgi Szeleszczuk** w Katedrze Rozrodu i Anatomii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Żywnienie zwierząt

I nagroda – mgr Agnieszka Kopczyńska za pracę pt. „Porównanie składu kwasów tłuszczowych mleka krów żywionych paszą

zieloną i konserwowaną”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Adama Cieślaka, prof. nadzw.** w Katedrze Żywnienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

II nagroda – mgr Anna Bilska-Karaszczyk za pracę pt. „Bioaktywne czynniki roślinne w mięcie pieprzowej (*Mentha piperita* L.) a przebieg fermentacji w zważu w warunkach *in vitro*”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Adama Cieślaka, prof. nadzw.** w Katedrze Żywnienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

III nagroda – mgr Bartosz Kierończyk za pracę pt. „Wpływ mikrooczkowanej nizyny na odchów kurcząt rzeźnych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Damiana Józefiaka** w Katedrze Żywnienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Wyróżnienie – mgr Marcin Hejdysz za pracę pt. „Wpływ różnych olejów pochodzenia roślinnego na wyniki odchów kurcząt rzeźnych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Damiana Józefiaka** w Katedrze Żywnienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Inne

I nagroda – mgr Karolina Boruc za pracę pt. „Biologia rozrodu sokoła wędrownego (*Falco peregrinus*) w warunkach hodowlanych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Moniki Łukasiewicz** w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt SGGW w Warszawie.

III nagroda – mgr Agnieszka Świadek za pracę pt. „Królik i zając w kulturze. Projekt króliczej wioski tematycznej”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr Danuty Sztynch** w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt SGGW w Warszawie.

Nagrody dla laureatów Konkursu ufundowali:

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie
- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka
- Instytut Zootechniki PIB w Krakowie
- Zakład Doświadczalny IZ-PIB Grodziec Śląski Sp. z o.o.
- Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu
- POLMASS S.A. w Bydgoszczy
- Stacja Hodowli i Unasienniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy
- Polski Związek Hodowców Koni
- Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu
- Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego
- Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- Zakład Doświadczalny IZ-PIB w Kołudzie Wielkiej
- Hodowla Zwierząt Zarodowych Osowa Sień Sp. z o.o.

Laudacja

z okazji nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie **prof. zw. dr. hab. Zygmunta Litwińczuka**

*Magnificencjo, Prześwietny Senacie,
Wysoka Rado Wydziału Bioinżynierii Zwierząt,
Dostojny Doktorancie, Szanowni Goście,
Drodzy Studenci, Panie i Panowie,*

Jako promotor chciałabym przedstawić Państwu sylwetkę Dostojnego Doktoranta, Jego zasługi oraz najważniejsze fakty z działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

Prof. dr hab. Zygmunta Litwińczuk jest wychowankiem Akademii Rolniczej w Lublinie. Tu w 1972 roku ukończył z wyróżnieniem studia zootechniczne i doktoryzował się w 1976 roku, także z wyróż-

nieniem. W 1981 roku habilitował się na Wydziale Zootechnicznym ART w Olsztynie, a tytuł naukowy profesora uzyskał w 1990 roku, w wieku 40 lat. W Polsce do wyjątków należy uzyskanie tytułu profesora w takim wieku. W 2008 roku Akademia Podlaska w Siedlcach nadała Profesorowi godność doktora *honoris causa*.

Profesor należy do czołowych specjalistów z zakresu hodowli bydła w kraju, cieszy się też uznaniem za granicą.

Pracę zawodową prof. Zygmunta Litwińczuk rozpoczął w 1971 roku w Katedrze Hodowli Bydła Akademii Rolniczej w Lublinie, w szkole naukowej prof. *dr h.c.* Władysława Zalewskiego. Nieprzeciętne zdolności naukowe i organizacyjne oraz duża pracowitość sprawiły, że Jego rozwój naukowy i kariera akademicka przebiegały bardzo dynamicznie.

Głównym nurtem badań Profesora był chów i hodowla bydła oraz ocena jakości mleka i mięsa wołowego. Badania te nawiązywały do potrzeb i możliwości produkcji Polski środkowo-wschodniej. Miały nowatorski charakter naukowy i duże walory użytkowe, związane z kierunkami i trendami rozwoju hodowli bydła w Polsce i na świecie.

Bezpośredni własny wkład Profesora do rozwoju nauk zootechnicznych odnajdujemy już w początkowym okresie Jego działalności badawczej, w tematyce dotyczącej: oceny wartości hodowlanej

bydła czarno-białego i efektach doskonalenia go w kierunku mlecznym i mięsnym, wpływu czynników środowiskowych i genetycznych na ilość, jakość i łatwość pozyskiwania mleka u krów, opracowania i praktycznego sprawdzenia nowych metod i systemów odchowu cieląt, wychowu jałowizny i opasu młodego bydła rzeźnego.

Znaczący wkład do nauki i praktyki wniósł Profesor badaniami nad efektywnością krzyżowania ras krajowych bydła z rasą holendersko-fryzyjską. Ten cykl badań, a szczególnie rozpoznanie korzyści hodowlanych i ekonomicznych wynikających z krzyżowania, w połączeniu z badaniami innych krajowych ośrodków naukowych, były podstawą do upowszechnienia tej rasy w Polsce, co m.in. przyczyniło się do poprawy wartości genetycznej krajowej populacji bydła, przyspieszenia postępu hodowlanego i poprawy użyteczności krów mlecznych. Za ten cykl badań Profesor otrzymał nagrodę I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Na wyróżnienie zasługują też liczne badania dotyczące doskonalenia technologii użytkowania i żywienia różnych kategorii bydła, w tym optymalizacji wychowu cieląt, jałowic oraz opracowania technologii produkcji żywca wołowego, uwzględniającej potrzeby racjonalnego wykorzystania pasz gospodarskich, a szczególnie zagospodarowania trwałych użytków zielonych. Ten nowatorski cykl badań, ważny z punktu widzenia wykorzystania olbrzymich zasobów trwałych użytków zielonych nie tylko Lubelszczyzny, ale też innych regionów kraju, wyróżniony został również przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki nagrodą I stopnia. Badania te kontynuowano celem opracowania efektywnych systemów chowu bydła mięsnego. Nowych impulsów dla tych badań dostarczyło Profesorowi doświadczenie zdobyte podczas stażu naukowego w USA.

Efektem trafności przewidywań Profesora w zakresie kierunków rozwoju badań naukowych w dyscyplinie zootechniki było zdynamizowanie badań dotyczących oceny wartości odżywczej i przydatności technologicznej mleka różnych ras krów, użytkowanych według różnych systemów produkcji oraz uwarunkowań produkcji żywca wołowego i jakości kulinarnej mięsa w zależności od rasy, systemu utrzymania, żywienia oraz postępowania przedubojowego i poubojowego.

Znaczącym, ważnym osiągnięciem Profesora Zygmunta Litwińczuka jest restytucja bydła białogrzbiatego i uznanie go – na podstawie badań cytogenetycznych – za odrębną rasę rodzimą. Dzięki działalności Profesora bydło białogrzbiate zostało uchronione przed wyginięciem i przywrócone środowisku hodowlanemu w Polsce. Populacja ta została objęta „Programem ochrony zasobów genetycznych”, uznanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Niezwykle ważne miejsce w działalności Profesora Zygmunta Litwińczuka zajmują problemy zachowania bioróżnorodności zwierząt gospodarskich. W tej dziedzinie Profesor aktywnie działa w Grupie Roboczej ds. ochrony zasobów genetycznych bydła, za co wyróżniony został prestiżowym Medalem im. Profesora Tadeusza Vetulaniego.

Działalność naukową Profesor rozwija w ścisłym kontakcie z nauką światową poprzez szerokie kontakty z zagranicznymi ośrodkami naukowymi i prezentację wyników swych badań na sympozjach i kongresach międzynarodowych, m.in. w Niemczech, Hiszpanii, Włoszech, Francji, Danii, Grecji, Czechach, Holandii, w Węgrzech, w Szwajcarii, Austrii, na Litwie, w Belgii, Szwecji, USA, Norwegii, a także w Australii.

Dorobek ponad 40-letniej twórczej pracy Profesora jest imponujący pod względem liczby i rangi dokonań – obejmuje ponad 550 publikacji, w tym ponad 250 oryginalnych prac twórczych oraz 17 opracowań zwartych, z czego 13 to podręczniki i skrypty. Rangę wykonywanych przez Profesora badań podnosi fakt, że były one realizowane w ramach problemów resortowych, węzłowych i rządowych, a następnie były to głównie projekty badawcze KBN.

Profesor Zygmunta Litwińczuk ma również znaczące osiągnięcia w działalności dydaktyczno-wychowawczej. O jego aktywności w tym zakresie świadczą: liczba (ponad 10) i atrakcyjność prowadzonych przedmiotów, tworzenie nowych kierunków studiów i nowych specjalności, a szczególnie troska o jakość kształcenia. Jest wybitnym dydaktykiem, lubianym i szanowanym przez studentów.

Na szczególne podkreślenie zasługują osiągnięcia Profesora w opracowaniu 13 podręczników i skryptów dydaktycznych, z których 6 ostatnio wydanych to podręczniki akademickie: „Surowce zwierzęce – ocena i wykorzystanie” (2004 r.), „Hodowla i użytkowanie bydła” (2005 r.), „Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich i dziko żyjących” (2011 r.), „Metody oceny towaroznawczej surowców i

produktów zwierzęcych” (2011 r.), „Towaroznawstwo surowców i produktów zwierzęcych z podstawami przetwórstwa” (2012 r.), „Milk protein” – współautor rozdziału (2012 r.); są one wartościowymi, nowoczesnymi pozycjami wspomagającymi proces dydaktyczny.

Profesor Zygmunta Litwińczuk jest twórcą szkoły naukowej hodowli bydła. Aktualnie 8 z 15 wypromowanych przez niego doktorów uzyskało samodzielność i pełni odpowiedzialne funkcje w strukturach akademickich. Troje z nich uzyskało tytuł naukowy profesora. Profesor nie ograniczał swojej działalności tylko do rodzimych uczelni. Na szczególne wyróżnienie zasługuje doprowadzenie do samodzielności naukowej Katedry Hodowli Bydła w Akademii Podlaskiej w Siedlcach.

Profesor posiada duże uznanie w środowisku naukowym, o czym świadczy zlecenie Mu do wykonania ponad 140 recenzji na stopień doktora, doktora habilitowanego, na tytuł i stanowisko profesora oraz tytuł doktora *honoris causa*.

Spółeczność akademicka lubelskiej uczelni powierzała mu wiele odpowiedzialnych funkcji, był m.in. prodziekanem i dziekanem wydziału zootechnicznego, kierownikiem katedry, a od 22 lat jest członkiem senatu.

W uznaniu wielkich zasług naukowych i organizacyjnych krajowe gremia akademickie wybierały Profesora Zygmunta Litwińczuka do pełnienia odpowiedzialnych funkcji – od pięciu kadencji jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych, od wielu lat członkiem Rady Naukowej IGIH PAN w Jastrzębku, sekretarzem naukowym Komisji Rolnictwa Oddział PAN w Lublinie, wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, prezesem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, działa w kilku redakcjach czasopism naukowych i popularnonaukowych.

Profesor Zygmunta Litwińczuk jako ceniony wykładowca aktywnie współpracuje w zakresie popularyzacji wiedzy i kształcenia kadr dla rolnictwa. Działa w związkach hodowców bydła, prowadzi liczne kursy, szkolenia, seminaria, udziela wywiadów prasowych, radiowych i telewizyjnych. Działa także aktywnie w instytucjach samorządowych.

Powyższe fakty świadczą o powszechnym uznaniu krajowego środowiska naukowego, hodowców i społeczności regionu dla osiągnięć naukowych, działalności społecznej i osobowości Profesora Zygmunta Litwińczuka. Te zasługi Dostojnego Doktoranta podkreśliłi wszyscy Recenzenci wniosku o nadanie tytułu doktora *honoris causa*.

Prof. dr hab. Zygmunta Reklewski, członek rzeczywisty PAN, w podsumowaniu swej recenzji pisze: *Nie sposób wymienić wszystkich osiągnięć naukowych i wkładu Profesora Zygmunta Litwińczuka w rozwój wiedzy i praktycznej hodowli bydła. Jest to osobowość wybitna, wyróżniająca się głęboką wiedzą, wielkim dorobkiem naukowym i dydaktycznym.*

Prof. dr hab. Anna Sawa podkreśla, że: *Działalność profesora Zygmunta Litwińczuka jest znana i ceniona w środowisku akademickim. Jako autor pionierskich i nowatorskich prac z zakresu chowu i hodowli bydła oraz znakomity organizator przyczynił się do rozwoju nauk zootechnicznych i krajowej produkcji mleka i wołowiny, a także restytucji rasy białogrzbiętej w Polsce.*

Z kolei prof. dr hab. Tadeusz Szulc, doktor *multi h.c.* w podsumowaniu swej oceny całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego prof. zw. dr. *h.c.* Zygmunta Litwińczuka dodaje: *Z fragmentarycznie wypisanych faktów wyłania się osobowość wielkiego uczonego, utalentowanego nauczyciela i wychowawcy, zasługująca ze wszech miar na wyróżnienie tą prestiżową, najwyższą godnością akademicką – doktora *honoris causa*. Zatem z uznaniem popieram wniosek Rady Wydziału Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o nadanie Panu Profesorowi Zygmunutowi Litwińczukowi tytułu doktora *honoris causa*.*

Laudację pragnę zakończyć stwierdzeniem, że nadanie Panu Profesorowi zw. dr. hab. dr. *h.c.* Zygmunutowi Litwińczukowi kolejnego tytułu doktora *honoris causa* jest wielkim zaszczytem i wyróżnieniem dla Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Panie Profesorze, Drogi Doktorancie Honorowy,

Niech tytuł honorowego doktora Naszej Alma Mater będzie dowodem głębokiego uznania Pana zasług i osiągnięć za całokształt badań dotyczących mlecznego i mięsnego użytkowania bydła oraz ochronę zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich, a w szczególności restytucję rasy białogrzbiętej w Polsce. Proszę przyjąć moje najszczerze gratulacje i życzenia dalszej pomyślności.

Promotor
Prof. dr hab. Janina Pogorzelska